

Van generatie op generatie

preek bij Jesaja 45: 20 – 25 en Marcus 9: 14 – 29,
in het kader van Vredeszondag op 16 september 2018,
voor de gemeenschap van het Open Pastoraat in Gorkum.

Van generatie op generatie zetten mensen zich in voor vrede in hun eigen land, in de wereld waarin ze leven.

Ook in Nederland kennen wij een traditie van verzet en verweer tegen oorlog. De WOII gaf de motivatie aan de generatie daarna om zich onvermoeibaar in te zetten voor vrede.

Niet alleen in West Europa, maar ook op ander plekken, in solidariteit met anderen. Het zijn deze grote en kleine vredestichters, op wiens schouders wij vandaag mogen staan.

De naamlozen die verzet pleegden, en mensen als Martin Luther King, Dorothee Sölle, vrouwen en mannen uit de vorige en deze eeuw.

Vraag hierbij is of wij nog wel bereid zijn om op die schouders te klimmen, of dat wij bij de gedachte aan verzet alleen al, ons de moed in de schoenen zinkt.

Vandaag bij de start van de vredesweek horen wij hoe een vader opkomt voor zijn zoon.

Hij wil vrede voor dit kind.

In dit kind voeren kwade geesten op een vreselijke manier oorlog.

Welk geloof is er nodig, om vrede te brengen, in dit kind, in onze wereld?

Welk geloof, welk gebed, welke daad?

Al zo'n 7 jaar woedt er een vreselijke oorlog in Syrië en ook daarvoor was het niet veilig.

Eindeloos en eindeloos lijkt het, wat daar gebeurt.

Zoveel verwoesting, verwarring, verdraaiing van feiten, leugens, schuimbekkend en spuwend is deze oorlog – als de geest in het kind, is de oorlog in Syrië, ontembaar, niet uit te drijven.

En toch hoor ik en daar bijzondere verhalen, tegen de machteloosheid.

Een vriendin van mij heeft familie in Syrië

Zij weet van heel dicht bij en op de huid hoe uitzichtloos het is

Maar zij vertelt mij dat er boeren zijn, die nog zaaien.

Zaaien, weet u wat dat betekent?

Ik stond er niet eerder bij stil, dan toen zijn zij mij leerde, dat waar gezaaid wordt, er nog hoop is op oogst.

Een oogst die niet mislukt, omdat er hoop is voor die akker.

Wie zaait verwacht een dag, dat de halmen opstaan uit de aarde.

Dat is zo'n soort geloof als bij de vader van het kind.

Ik geloof, kom mijn ongelof te hulp, zegt hij.

Want stel je voor je bent die man, in die tijd.

Geen GGZ, geen neurologie-afdeling, geen behandelingen. Niets!

Ook nu nog is epilepsie een ernstige ziekte, zeker als een kind er al van jongsaf aan lijdt.

Zowel toen als vandaag, om wanhopig van te worden.

Als wij ons inleven in de ernst van deze aandoening, dan is het onmogelijk om te bedenken dat je er door gebed vanaf zou kunnen komen...

Zo is dat toch ook met die vrede in Syrië?

De leerlingen van Jezus kunnen het kind niet genezen, vertelt de vader.

Zij staan machteloos tegenover dit grote leed.

Het ontbreekt hen aan een spoortje van de gedachte: 'stel je voor dat...', of een wankelmoedig vertrouwen.

Het ontbreekt hen aan het soort vertrouwen als die vader heeft, tussen geloof en ongelooft;

Dat je bij je uiterste grens bent gekomen, alsof je op een richeltje geloof staat en je de afgrond van de wanhoop onder je ziet.

Zo is het met die vader en het brengt hem in beweging.

Hij is van huis gegaan met zijn kind.

Hij brengt het kind bij de leerlingen van Jezus,

Hij verwacht iets van deze volgelingen

Hij stelt hen een vraag.

Actie op actie zien wij, tussen geloof en ongelooft:

Zie mijn kind,

Zie ons aan.

Breng toch redding!

Tegenover deze beweging van het geloof, van vertrouwen die bergen kan verzetten staan de leerlingen die op hun plek blijven en de sprong naar vertrouwen niet weten te maken.

Eén van de belangrijkste voorvechters voor vrede is Dorothee Sölle

Deze theologe wist en weet innig geloof te verbinden met actie voor vrede en gerechtigheid.

In één van haar toespraken wijst zij op dit verhaal en zegt zoiets als:

Wij zouden moeten proberen om als de vader te zijn.

Waar wij ons vastzetten in machteloosheid als de leerlingen, moeten wij de stap

wagen om als de vader van dit kind te zeggen: Ik geloof, kom mijn ongelooft te hulp.

Dat is leven tussen twijfel, angst, berusting aan de ene kant én geloof, strijd aan de andere kant.

Bijzonder is het hoe de vader het spoor van vertrouwen blijft volgen

Nóg een keer waagt hij zijn vraag te stellen, nu aan Jezus:

Als u iets kunt doen,

Heb dan medelijden met ons,

en help ons!

En hij antwoordt: Alles is mogelijk, voor wie gelooft.

Zijn antwoord maakt onmiddellijk allerlei weerstand in me los.
Misschien hebt u dat ook wel,
De Ja-maren in mijzelf komen direct omhoog.
Want hoe kan handelen van God afhankelijk zijn van mijn geloof?

Sölle helpt me deze woorden van Jezus anders te begrijpen.
Alles is mogelijk voor wie gelooft, vormt ze om tot een gebed en ik geef graag door:

God, één van je namen is 'alles dat mogelijk is'
Laat ons je naam prijzen:
Alles is mogelijk, het zal dus gebeuren.
Maak ons gereed voor verandering,
Maak ons klaar voor de strijd.
Laat ons deze naam van je prijzen
met alles wat we zijn en wat in ons is,
met onze handen en onze daden,,
ons zoeken en ons verstand,
ons geld en onze manier van leven.
Laat ons je prijzen de 'alles is mogelijk'
Voor nu en altijd.
Amen.

Wat mogelijk is, bedoelt Sölle, is ons verzet.
Wat mogelijk is, onze zoektocht naar vrede
Wat mogelijk is, is onze levenswijze aanpassen.
De vader van het kind laat het zien
Door in beweging te komen, te beginnen met uit zijn huis te komen,
Heeft het mogelijk gemaakt, dat er iets kon gebeuren van het goede.
Zijn antwoord aan Jezus: ik geloof, kom mijn ongeloof te hulp...
Zij bijna overbodige woorden, omdat hij in zijn daden dit allang heeft laten zien.
Dat hij geloof heeft.

Wij verliezen het geloof uit het oog, waar wij door onze machteloosheid vooral
vergeten, dat wij ook zelf een stap kunnen zetten,
Dat is hoe Sölle en andere vredestichters mij leert kijken.
Er is er altijd iets wat wij wel kunnen doen:
Met onze handen, met onze daden, met ons zoeken en ons verstand, met ons en
met onze manier van leven.
Er is altijd is iets mogelijk.
Wat dat is?
Om dat inzicht kunnen wij God bidden.

De oude wijze Sölle, helpt mij hier om aarzelend, voorzichtig en met het grootste
respect op haar schouders te gaan staan.
Zo komt er weer wat uitzicht op hoop, op beweging, op vertrouwen en inzicht in dit
lastige verhaal.

Voorzichtig, aarzelend en met het grootste respect nodig ik u uit, als gemeente op de schouders van Sölle én op de schouders van die vader en ander vredestichters te gaan staan.

Welk uitzicht hebben wij nu?

Wat is er mogelijk, als u denkt aan vrede?

Wat kan deze gemeenschap doen, wat kan u doen?

Neem maar even de tijd om er over na te denken, zo dadelijk bij het moment van stilte naar de preek

Welk uitzicht hebben wij nu?

Wat is er mogelijk, als u denkt aan vrede?

Wat kan deze gemeenschap doen, wat kan u doen?

Moge wij hier antwoorden op vinden, zodat op een dag de volgende generatie zelfbewust op onze schouders gaat staan.